ואין אני קורא בה אשת שני מתים. וא"ת והכא מאי נפקא מינה אם היא אשת שני מתים הא אמרינן בפ' ד' אחין (יבמות דף לא:) דזיקת שני יבמין דרבנן גזירה שמא יאמרו שתי יבמות הבאות מבית אחד מתיבמות וזה לא שייך הכא וי"ל דהתם במאמר דרבנן הוה זיקת כ' יבמין דרבנן אבל בעלמא הוי דאורייתא: **מה נפשך אי** קידושי **ראובן בו'.** פי' בקונטרס דמשום פלוגתא דאמוראי דלעיל מספקא ליה הי מינייהו הוו קידושין וקשה דרב אסקא גופיה פשיטא ליה דהוו קידושין ורבה בר רב הונא נמי מזר בו מכח דברי רב אסקא ונראה דמספקא ליה אי גמרי קדושי ראשון אי גמרי קדושי **ראשון**. והא דאמרי' בפ"ק דקידושין (דף ז.) נהמה של שני שותפין הקדיש חציה וחזר ולקחה והקדיש חציה כו' הא לא הקדישה לא גמרי שאני התם דאפשר שתרעה ויהיו חציה דמיה הקדש ומציה חולין אבל הכא דאי אפשר שתהא חציה מקודשת דכי יקח חיש אשה כתיב לא חצי אשה מסתבר למימר אי גמרי אי פקעי ואע"ג דהתם מדמי למקדש חצי אשה לא קשה מידי דמייתי שפיר דהיכא דאיכא דעת אחרת לא פשטי בכולה אי נמי איכא למימר דנהמה של שני שותפין ששייר בקניינו קצת שהרי נהמה היתה את הקדש לפיכך לא גמרי אבל הכא חציה שאפשר לא היתה בכלל קידושין: **אבל אם** כתב עליו אונו זהו שחרורו. וא"ת הא דאמר אמימר לעיל (דף מ.) המפקיר עבדו אין לו תקנה דאיסורא דאיכא גביה לא מצי מקני ליה וכאן משמע דיש לו תקנה בשטר ועל כרחך לא משחרר ליה עד שיברח דאי לאלתר חייל השחרור היכי מזכין ליה ומסר ליה לעובד כוכבים להשתעבד בו וי"ל דלא דמי למפקיר דעובד כוכבים לא קני ליה אלא למעשה ידיו ואכתי פס ליה גבי ישראל ממונא דקני ליה לקנס ולוולדות ולא הפקיעו ממנו חכמים עד אחר שיכתוב לו גט שחרור: **הא** לגופא. פי' בקונטר' גבי עבד כנעני לו זמן שאם לא יפדהו יהא גופו חלוט לעובד כוכבים ומעכשיו משתעבד בו וכיון דמזלזל בתקנתא דרבנן קנסוה אע"ג דלא מטא זימניה וגבי שדה איירי דקנע ליה זמן לפירי שאם לא יפדהו עד הזמן יאכל הפירות משם ואילך עד שיפרע הלכך אפי' מטא זימניה אין לו אלא פירות ותימה כיון דעד דלא מטא זימניה אין לו פירות מה שייך לומר פטור מן המעשר ועוד דהוה ליה למימר אידי ואידי כיון מטא זימניה כיון לא מטא זימניה ומדנקט לא מטא זימניה משמע דלא מתוקמא ההיא דמעשר אלא בלא מטא זימניה ונראה לפרש הא לגופא הא לפירא כמו הא גופא והא פירא דגבי עבד אע"ג דלא מטא זימניה הגוף בכיס העובד כוכבים ומפקיעו מן המלות ומש"ה יוצא לחירות אבל בשדה אין לו לישראל אלא פירות והשדה ברשות העובד כוכבים ופטור: כשלוה עבד חשיב לה מכירה וגבי שדה לאו מכירה היא: **הא דמטא זימניה.** הך דגבי עבד: **אלא גבי עבד דמטא זימניה.** בלשון קשיא הוא: **הא לגופא.** גבי עבד דקנע בו זמן לגופו שאם לא יתן לו עד לאותו זמן יהא גופו חלוט לעובד כוכבים ומעכשיו היה משתעבד בו וכיון דזלזל בתקנתא דרבנן דאסרו למכור עבד לעובד כוכבים קנסוהו ואע"ג דלא מטא זימניה. וגבי שדה דקנע לו זמן לפירות עכשיו לא תאכל הפירות ואם לא אפרע לך ליום פלוני אכול פירות עד שאפרע מעותיך הלכך אפי' מטא זימניה לאו מכירה היא וכ"ש בדלא מטא זימניה: הכי

ואין אני קורא בה אשת שני מתים מה נפשך אי קדושי דראובן קדושין קדושי דשמעון לאו קדושין ואי קדושי דשמעון קדושין קדושי דראובן לאו קדושין [א]**איתמר חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה לראובן ונשתחררה וחזרה ונתקדשה לשמעון רב יוסף בר חמא אמר ר"ג פקעו קדושי ראשון ר' זירא אמר רב נחמן גמרו קדושי ראשון א"ר זירא כוותיה דידי מסתברא דכתיב** [ב]**לא יומתו כי לא חופשה** [ג]**הא חופשה יומתו א"ל אביי ולתנא דבי ר' ישמעאל דאמר בשפחה כנענית המאורסת לעבד עברי הכי נמי דכי חופשה יומתו אלא מאי אית לך למימר שחופשה וחזרה ונתקדשה הכא נמי שחופשה וחזרה ונתקדשה** [ד]**אמר רב הונא בר קטינא א"ר יצחק מעשה באשה אחת שחציה שפחה וחציה בת חורין וכפו את רבה ועשאה בת חורין** [ה] **כמאן כר' יוחנן בן ברוקה** [ו]**דאמר על שניהם הוא אומר** [ז]**ויברך אותם אלהים ויאמר וגו' פרו ורבו ומלאו וגו'** [ח]**אמר רב נחמן בר יצחק לא מנהג הפקר נהגו בה: מתני'** [ט]**המוכר עבדו לעובדי כוכבים או** [י]**לחוצה לארץ יצא בן חורין: גמ'** [יא]**ת"ר** [יב]**המוכר עבדו לעובדי כוכבים יצא לחירות וצריך גט שחרור מרבו ראשון אמר רשב"ג בד"א שלא כתב עליו אונו אבל כתב עליו אונו זהו שחרורו מאי אונו אמר רב ששת** [יג]**דכתב ליה הכי לכשתברח ממנו אין לי עסק בך: ת"ר** [יד]**לוה עליו מן העובד כוכבים כיון שעשה לו עובד כוכבים נמוסו יצא לחירות מאי נמוסו אמר רב הונא בר יהודה נשקי מתיב רב ששת** [טו]**האריסין והחכירות ואריסי בתי אבות ועובד כוכבים שמשכן שדהו לישראל אע"פ שעשה לו נמוסו פטורה מן המעשר ואי ס"ד נשקי שדה בת נשקי היא אלא א"ר ששת זמן קשיא זמן אזמן ל"ק הא דמטא זמניה הא דלא מטא זמניה אלא גבי עבד דמטא זמניה צריכא למימר** [יא]**אלא אידי ואידי דלא מטא זמניה ול"ק הא לגופא והא לפירא**[יב] **ואי אין אני קורא בה אשת שני מתים אם היא אשת שני מתים הא אמרינן בפ' ד' אחין (יבמות דף לא:) דזיקת שני יבמין דרבנן גזירה שמא יאמרו שתי יבמות הבאות מבית אחד מתיבמות וזה לא שייך הכא וי"ל דהתם במאמר דרבנן הוה זיקת כ' יבמין דרבנן אבל בעלמא הוי דאורייתא: מה נפשך אי קידושי ראובן בו'. פי' בקונטרס דמשום פלוגתא דאמוראי דלעיל מספקא ליה הי מינייהו הוו קידושין וקשה דרב אסקא גופיה פשיטא ליה דהוו קידושין ורבה בר רב הונא נמי מזר בו מכח דברי רב אסקא ונראה דמספקא ליה אי גמרי קדושי ראשון אי גמרי קדושי ראשון. והא דאמרי' בפ"ק דקידושין (דף ז.) נהמה של שני שותפין הקדיש חציה וחזר ולקחה והקדיש חציה כו' הא לא הקדישה לא גמרי שאני התם דאפשר שתרעה ויהיו חציה דמיה הקדש ומציה חולין אבל הכא דאי אפשר שתהא חציה מקודשת דכי יקח חיש אשה כתיב לא חצי אשה מסתבר למימר אי גמרי אי פקעי ואע"ג דהתם מדמי למקדש חצי אשה לא קשה מידי דמייתי שפיר דהיכא דאיכא דעת אחרת לא פשטי בכולה אי נמי איכא למימר דנהמה של שני שותפין ששייר בקניינו קצת שהרי נהמה היתה את הקדש לפיכך לא גמרי אבל הכא חציה שאפשר לא היתה בכלל קידושין: אבל אם כתב עליו אונו זהו שחרורו. וא"ת הא דאמר אמימר לעיל (דף מ.) המפקיר עבדו אין לו תקנה דאיסורא דאיכא גביה לא מצי מקני ליה וכאן משמע דיש לו תקנה בשטר ועל כרחך לא משחרר ליה עד שיברח דאי לאלתר חייל השחרור היכי מזכין ליה ומסר ליה לעובד כוכבים להשתעבד בו וי"ל דלא דמי למפקיר דעובד כוכבים לא קני ליה אלא למעשה ידיו ואכתי פס ליה גבי ישראל ממונא דקני ליה לקנס ולוולדות ולא הפקיעו ממנו חכמים עד אחר שיכתוב לו גט שחרור: הא לגופא. פי' בקונטר' גבי עבד כנעני לו זמן שאם לא יפדהו יהא גופו חלוט לעובד כוכבים ומעכשיו משתעבד בו וכיון דמזלזל בתקנתא דרבנן קנסוה אע"ג דלא מטא זימניה וגבי שדה איירי דקנע ליה זמן לפירי שאם לא יפדהו עד הזמן יאכל הפירות משם ואילך עד שיפרע הלכך אפי' מטא זימניה אין לו אלא פירות ותימה כיון דעד דלא מטא זימניה אין לו פירות מה שייך לומר פטור מן המעשר ועוד דהוה ליה למימר אידי ואידי כיון מטא זימניה כיון לא מטא זימניה ומדנקט לא מטא זימניה משמע דלא מתוקמא ההיא דמעשר אלא בלא מטא זימניה ונראה לפרש הא לגופא הא לפירא כמו הא גופא והא פירא דגבי עבד אע"ג דלא מטא זימניה הגוף בכיס העובד כוכבים ומפקיעו מן המלות ומש"ה יוצא לחירות אבל בשדה אין לו לישראל אלא פירות והשדה ברשות העובד כוכבים ופטור: כשלוה עבד חשיב לה מכירה וגבי שדה לאו מכירה היא: הא דמטא זימניה. הך דגבי עבד: אלא גבי עבד דמטא זימניה. בלשון קשיא הוא: הא לגופא. גבי עבד דקנע בו זמן לגופו שאם לא יתן לו עד לאותו זמן יהא גופו חלוט לעובד כוכבים ומעכשיו היה משתעבד בו וכיון דזלזל בתקנתא דרבנן דאסרו למכור עבד לעובד כוכבים קנסוהו ואע"ג דלא מטא זימניה. וגבי שדה דקנע לו זמן לפירות עכשיו לא תאכל הפירות ואם לא אפרע לך ליום פלוני אכול פירות עד שאפרע מעותיך הלכך אפי' מטא זימניה לאו מכירה היא וכ"ש בדלא מטא זימניה: הכי

ואין אני קורא בה אשת שני מתים מה נפשך אי קדושי דראובן קדושין קדושי דשמעון לאו קדושין ואי קדושי דשמעון קדושין קדושי דראובן לאו קדושין [א]**איתמר חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה לראובן ונשתחררה וחזרה ונתקדשה לשמעון רב יוסף בר חמא אמר ר"ג פקעו קדושי ראשון ר' זירא אמר רב נחמן גמרו קדושי ראשון א"ר זירא כוותיה דידי מסתברא דכתיב** [ב]**לא יומתו כי לא חופשה** [ג]**הא חופשה יומתו א"ל אביי ולתנא דבי ר' ישמעאל דאמר בשפחה כנענית המאורסת לעבד עברי הכי נמי דכי חופשה יומתו אלא מאי אית לך למימר שחופשה וחזרה ונתקדשה הכא נמי שחופשה וחזרה ונתקדשה** [ד]**אמר רב הונא בר קטינא א"ר יצחק מעשה באשה אחת שחציה שפחה וחציה בת חורין וכפו את רבה ועשאה בת חורין** [ה] **כמאן כר' יוחנן בן ברוקה** [ו]**דאמר על שניהם הוא אומר** [ז]**ויברך אותם אלהים ויאמר וגו' פרו ורבו ומלאו וגו'** [ח]**אמר רב נחמן בר יצחק לא מנהג הפקר נהגו בה: מתני'** [ט]**המוכר עבדו לעובדי כוכבים או** [י]**לחוצה לארץ יצא בן חורין: גמ'** [יא]**ת"ר** [יב]**המוכר עבדו לעובדי כוכבים יצא לחירות וצריך גט שחרור מרבו ראשון אמר רשב"ג בד"א שלא כתב עליו אונו אבל כתב עליו אונו זהו שחרורו מאי אונו אמר רב ששת** [יג]**דכתב ליה הכי לכשתברח ממנו אין לי עסק בך: ת"ר** [יד]**לוה עליו מן העובד כוכבים כיון שעשה לו עובד כוכבים נמוסו יצא לחירות מאי נמוסו אמר רב הונא בר יהודה נשקי מתיב רב ששת** [טו]**האריסין והחכירות ואריסי בתי אבות ועובד כוכבים שמשכן שדהו לישראל אע"פ שעשה לו נמוסו פטורה מן המעשר ואי ס"ד נשקי שדה בת נשקי היא אלא א"ר ששת זמן קשיא זמן אזמן ל"ק הא דמטא זמניה הא דלא מטא זמניה אלא גבי עבד דמטא זמניה צריכא למימר** [יא]**אלא אידי ואידי דלא מטא זמניה ול"ק הא לגופא והא לפירא**[יב] **ואי אין אני קורא בה אשת שני מתים אם היא אשת שני מתים הא אמרינן בפ' ד' אחין (יבמות דף לא:) דזיקת שני יבמין דרבנן גזירה שמא יאמרו שתי יבמות הבאות מבית אחד מתיבמות וזה לא שייך הכא וי"ל דהתם במאמר דרבנן הוה זיקת כ' יבמין דרבנן אבל בעלמא הוי דאורייתא: מה נפשך אי קידושי ראובן בו'. פי' בקונטר' דמשום פלוגתא דאמוראי דלעיל מספקא ליה הי מינייהו הוו קידושין וקשה דרב אסקא גופיה פשיטא ליה דהוו קידושין ורבה בר רב הונא נמי מזר בו מכח דברי רב אסקא ונראה דמספקא ליה אי גמרי קדושי ראשון אי גמרי קדושי ראשון. והא דאמרי' בפ"ק דקידושין (דף ז.) נהמה של שני שותפין הקדיש חציה וחזר ולקחה והקדיש חציה כו' הא לא הקדישה לא גמרי שאני התם דאפשר שתרעה ויהיו חציה דמיה הקדש ומציה חולין אבל הכא דאי אפשר שתהא חציה מקודשת דכי יקח חיש אשה כתיב לא חצי אשה מסתבר למימר אי גמרי אי פקעי ואע"ג דהתם מדמי למקדש חצי אשה לא קשה מידי דמייתי שפיר דהיכא דאיכא דעת אחרת לא פשטי בכולה אי נמי איכא למימר דנהמה של שני שותפין ששייר בקניינו קצת שהרי נהמה היתה את הקדש לפיכך לא גמרי אבל הכא חציה שאפשר לא היתה בכלל קידושין: אבל אם כתב עליו אונו זהו שחרורו. וא"ת הא דאמר אמימר לעיל (דף מ.) המפקיר עבדו אין לו תקנה דאיסורא דאיכא גביה לא מצי מקני ליה וכאן משמע דיש לו תקנה בשטר ועל כרחך לא משחרר ליה עד שיברח דאי לאלתר חייל השחרור היכי מזכין ליה ומסר ליה לעובד כוכבים להשתעבד בו וי"ל דלא דמי למפקיר דעובד כוכבים לא קני ליה אלא למעשה ידיו ואכתי פס ליה גבי ישראל ממונא דקני ליה לקנס ולוולדות ולא הפקיעו ממנו חכמים עד אחר שיכתוב לו גט שחרור: הא לגופא. פי' בקונטר' גבי עבד כנעני לו זמן שאם לא יפדהו יהא גופו חלוט לעובד כוכבים ומעכשיו משתעבד בו וכיון דמזלזל בתקנתא דרבנן קנסוה אע"ג דלא מטא זימניה וגבי שדה איירי דקנע ליה זמן לפירי שאם לא יפדהו עד הזמן יאכל הפירות משם ואילך עד שיפרע הלכך אפי' מטא זימניה אין לו אלא פירות ותימה כיון דעד דלא מטא זימניה אין לו פירות מה שייך לומר פטור מן המעשר ועוד דהוה ליה למימר אידי ואידי כיון מטא זימניה כיון לא מטא זימניה ומדנקט לא מטא זימניה משמע דלא מתוקמא ההיא דמעשר אלא בלא מטא זימניה ונראה לפרש הא לגופא הא לפירא כמו הא גופא והא פירא דגבי עבד אע"ג דלא מטא זימניה הגוף בכיס העובד כוכבים ומפקיעו מן המלות ומש"ה יוצא לחירות אבל בשדה אין לו לישראל אלא פירות והשדה ברשות העובד כוכבים ופטור: כשלוה עבד חשיב לה מכירה וגבי שדה לאו מכירה היא: הא דמטא זימניה. הך דגבי עבד: אלא גבי עבד דמטא זימניה. בלשון קשיא הוא: הא לגופא. גבי עבד דקנע בו זמן לגופו שאם לא יתן לו עד לאותו זמן יהא גופו חלוט לעובד כוכבים ומעכשיו היה משתעבד בו וכיון דזלזל בתקנתא דרבנן דאסרו למכור עבד לעובד כוכבים קנסוהו ואע"ג דלא מטא זימניה. וגבי שדה דקנע לו זמן לפירות עכשיו לא תאכל הפירות ואם לא אפרע לך ליום פלוני אכול פירות עד שאפרע מעותיך הלכך אפי' מטא זימניה לאו מכירה היא וכ"ש בדלא מטא זימניה: הכי

[א] (לקמן פב:), [ב] (במות פו. לעיל לח., [ג] שבת קיח. יבמות סה: [קדושין לה.]), [ד] (לעיל לח: יבמות סו.), [ה] (ערכין כט:), [ו] (בר' מוס' לקמן מד ע"ב ד"ה לא"ל), [ז] (לקמן סה: קדושין י. [מוס' ע"ז פ"ד.]), [ח] (בר' מוס' כ"ב מנ. ד"ה אין לי), [ט] (מוס' ע"ז פ"ד.), [י] (לקמן מד.), [יא] (לקמן מה.), [יב] (לקמן מז.).

תורה אור השלם

1. ואיש כי ישכב את אשה שכבת זרע והוא שפחה נחרפת לאיש והפדה לא נפדתה או חפשה לא נתן לה בקרת תהיה לא יומתו כי לא חפשה: ויקרא יט כ
2. ויברך אותם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ: בראשית א כח

הגהות הב"ח

(א) גמ' כמאן כר"י בן ברוקה. נ"ב עיין תוס' לעיל ד' מא ע"ב דמשהרבין אותה משום שהיא מצוה רבה וכן בכרכות ד' מז ע"ב שמיהרו ר"פ עבדו להפלים לעפרה ויפריך מצוה הבאה בעבירה היא ומצוי מצוה דרבים שאני וכ"כ התוס' שבת ד' ד [והשאר תפר]:

מסורת הש"ס

(א) (לקמן פב:), (ב) יבמות פו. לעיל לח., (ג) שבת קיח. יבמות סה: [קדושין לה.], (ד) (לעיל לח: יבמות סו.), (ה) (ערכין כט:), (ו) (בר' מוס' לקמן מד ע"ב ד"ה לא"ל), (ז) (לקמן סה: קדושין י. [מוס' ע"ז פ"ד.]), (ח) (בר' מוס' כ"ב מנ. ד"ה אין לי), (ט) (בר' משכון דלפירא וחומן לגופיה הכא במאי עסקי' בשלוה. ס"ל מנ"ד), (י) (דף מד.), (יא) (לקמן מה.), (יב) (לקמן מז.).

עין משפט נר מצוה

קיג א מיי' פ"ד מהל' אישות הלכה טז סמג עשין מח טור ש"ע אה"ע סי' מד סעי' יג וש"ס:
קיד ב מיי' פ"ג מהל' איסורי ביאה הלכ' יג סמג לאוין קכה:
קטו ג מיי' פ"ח מהל' עבדים הלכה ח סמג עשין פז טוש"ע י"ד סי' רסז סעיף ס:
קטז ד מיי' שם הלכה כ טוש"ע שם סהגי"ה:
קיז ה מיי' פ"א מהל' מרוחות הלכה ח:
קיח ו מיי' פ"ח מהל' עבדים הלכה כ סמג עשין פז טוש"ע י"ד סי' רסז סעי' פ הגהגי"ה:

מוסף רש"י

אין אדם עומד על דברי תורה. על טוריין לאומרין בהלכתן (שבת קכ.), אלא אם כן נכשל בהן. עד שתאמרן כ' וג' פעמים כשיטת דהייט טעמי מורה המסותרין (שם) כשהתלמיד נכשל בשמועתו פעם ראשונה ושניה הוא נתן לב לעמוד על שמועתו (חגיגה יד.).

תוספות רי"ד

אמר רב (חגיגה) [הונא] בר קטינא אמר רב יצחק מעשה בשפחה אחת שחציה שפחה וחציה בת חורין וכפו את רבה ועשו אותה בת חורין כמאן כר' יוחנן בן ברוקה דאמר על שניהם הוא אומר ויברך אותם אלהים ויאמר להם פרו ורבו אמר רב נחמן בר יצחק לא התם מנהג הפקר נהגו בה: מתני' המוכר את עבדו לכנענים או לח"ל יצא כ"ח. אין פורים את השבויים יתר על דמיהם מפני תקון העולם. אין מבריחים את השבויים מפני תקון העולם רשב"ג אומר מפני תקון שבויים. אין לוקחין ספרים תפילין ומזוזות מן עובדי כוכבים יתר על דמיהן מפני תקון העולם. פי' כשמכרום אותו לכנענים הפקיעוהו מן המצות אי נמי כשמכרוהו לח"ל הפקיעו ממצות הנוהגות בא"י לפיכך קנסים אותו שיצא לחירות: ת"ר המוכר עבדו לכנעני יצא לחירות וצריך גט שחרור מרבו ראשון

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com